

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ІЗО 9001:2015	Ф-23.07-05.01/101/ М/ОК13-2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
гірничої справи, природокористування
та будівництва

30 серпня 2023 р., протокол №7

Голова Вченої ради

 Володимир КОТЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ОК13 «АНАЛІЗ ЯКОСТІ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності код спеціальності «101 Екологія»
освітньо-професійна програма «Екологія»
факультет гірничої справи, природокористування та будівництва
кафедра екології та природоохоронних технологій

Схвалено на засіданні кафедри
екології та природоохоронних
технологій

26 серпня 2023 р., протокол № 8

Завідувач кафедри екології та
природоохоронних технологій
Ірина ПАЦЕВА

Гарант освітньо-професійної
програми

 Руслана ВАЛЕРКО

Розробник: докт.техн.наук, професор Ірина ПАЦЕВА
канд. пед. наук, доцент Людмила ДЕМЧУК

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ІЗО 9001:2015	Ф-23.07-05.01/101/ М/ОК13-2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань 10 «Природничі науки»	нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність 101 «Екологія»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1	1
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
		1	1
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 2 самостійної роботи – 3,6	Освітній ступінь «магістр»	Лекції	
		16 год.	4 год.
		Практичні	
		16 год.	6 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		58 год.	80 год.
Вид контролю: залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 53 % аудиторних занять, 47 % самостійної та індивідуальної роботи;

для заочної форми навчання – 10 % аудиторних занять, 90 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ІЗО 9001:2015	Ф-23.07-05.01/101/ М/ОК13-2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни – оволодіння студентами теоретичними знаннями і практичними навичками, необхідними в роботі підрозділів, що здійснюють контроль стану навколишнього середовища; ознайомлення з існуючою в нашій державі, а також і в інших країнах системою збору, накопичення, аналізу, обробки інформації, прогнозування стану навколишнього середовища та проведення практичних заходів заради його покращення.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є: вивчити систему спостереження і контролю за станом навколишнього природного середовища з метою розробки природоохоронних заходів, раціонального використання природних ресурсів і попередження кризових екологічних ситуацій, шкідливих або загрозливих для здоров'я людей, живих організмів і їх спільнот, природних комплексів та об'єктів; навчитись оцінювати і прогнозувати зміни стану довкілля.

Згідно з вимогами програми навчальної дисципліни «Аналіз якості навколишнього середовища», студенти після її засвоєння мають продемонструвати такі **результати навчання**:

знання:

- екологічних термінів та понять, що входять до переліку програмних питань;
- основ природокористування, оцінки впливу на навколишнє середовище;
- стандартизації і нормування в галузі охорони навколишнього природного середовища;
- головних напрямів, мети і завдань екологічної політики на всіх рівнях;
- правових основ, принципів та механізмів управління природоохоронною діяльністю та засобів їх забезпечення;
- принципів формування системи екологічного моніторингу;
- основних завдань і принципів екологічної експертизи;
- загальних принципів і вимог до екологічного аудиту;
- основ економічного стимулювання природоохоронної діяльності;
- поточного законодавства в області охорони навколишнього природного середовища;
- міжнародних стандартів системи екологічного менеджменту.

уміння:

- визначати основні екологічні цілі і завдання в системі аналізу якості навколишнім середовищем;
- оцінювати переваги реалізації природоохоронних програм;
- застосовувати системний підхід в управлінні охороною навколишнього природного середовища для забезпечення еколого-економічних інтересів (зобов'язань);

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ІЗО 9001:2015	Ф-23.07-05.01/101/ М/ОК13-2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 4

- давати обґрунтовані висновки на можливість реалізації проекту у відповідності з існуючим законодавством.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних загальних компетентностей, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності код спеціальності «Екологія»:

ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Навчальна дисципліна формує наступні спеціальні (фахові, предметні) компетентності, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності код спеціальності «Екологія»:

СК09. Обізнаність на рівні новітніх досягнень, необхідних для дослідницької та/або інноваційної діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

СК15. Здатність до організації робіт, пов'язаних з оцінкою екологічного стану, захистом довкілля та оптимізацією природокористування, в умовах неповної інформації та суперечливих вимог.

СК16. Здатність до самоосвіти та підвищення кваліфікації на основі інноваційних підходів у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

СК18. Здатність оцінювати рівень негативного впливу природних та антропогенних факторів екологічної небезпеки на довкілля та людину.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних програмних результатів навчання за спеціальністю код спеціальності «Екологія»:

ПР02. Уміти використовувати концептуальні екологічні закономірності у професійній діяльності.

ПР11. Уміти використовувати сучасні інформаційні ресурси з питань екології, природокористування та захисту довкілля.

ПР13. Уміння оцінювати потенційний вплив техногенних об'єктів та господарської діяльності на довкілля.

ПР20. Володіти основами виконання екологічних досліджень та еколого-експертної оцінки впливу на довкілля.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальне поняття про аналіз якості навколишнього середовища

Тема 1. Вступ. Критерії оцінки стану навколишнього середовища (ЗК1; СК15; ПР11)

Природні ресурси та основи раціонального природокористування. Загальні та методичні методи проведення аналізу навколишнього середовища. Суть,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ІЗО 9001:2015	Ф-23.07-05.01/101/ М/ОК13-2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 5

об'єкт та предмет дослідження аналізу навколишнього середовища. Принципи, завдання, структура. Рівні та види аналізу навколишнього середовища.

Тема 2. Законодавче та нормативно-правове регулювання в сфері охорони природи, природокористування та екологічної безпеки (ЗК06; СК09; ПР11)

Поняття та система екологічного права України. Джерела екологічного права України. Положення Конституції України які мають екологічне значення. Природоресурсні кодекси як джерела екологічного права. Екологічні правовідносини.

Тема 3. Моніторинг навколишнього середовища (ЗК01; СК15; ПР13)

Моніторинг як система оцінювання і прогнозування майбутнього аналізу за якістю навколишнього середовища впливів антропогенних факторів.

Тема 4. Організація спостережень за станом природного середовища (ЗК06; СК18; ПР20)

Державна система навколишнього середовища в Україні. Практичні аспекти функціонування системи МонНС України. Організаційно-методичні чинники державної система навколишнього середовища в Україні. Суб'єкти державної система та правила їх взаємодії Служби якості та контролю стану НС в Україні.

Змістовий модуль 2. Специфіка проведення аналізу якості навколишнього середовища. Специфіка проведення оцінки проектів різних типів.

Тема 5. Покрокова процедури здійснення аналізу якості навколишнього середовища (ЗК06; СК18; ПР20)

Збір інформації для оцінки стану навколишнього середовища. Інформація для установ про планову перевірку якості стану навколишнього середовища. Альтернативні види аналізу якості навколишнього середовища. Екологічна оцінка документації та впровадження нової техніки, технологій, матеріалів та речовин для аналізу якості навколишнього середовища.

Тема 6. Оцінка екологічних ситуацій на певних територіях. (СК09, ПР01)

Екологічні наслідки антропогенного забруднення атмосфери, ґрунту, природних водойм. Екологічна оцінка атмосферного повітря. Основні принципи екологічної оцінки ґрунту і земельних ресурсів.

Тема 7. Оцінка ступеню забруднення території хімічними елементами. Екологічна оцінка природних і штучних водойм (ЗК06; СК18; ПР13)

Визначення рівня забруднення навколишнього середовища. Навколишнє

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ІЗО 9001:2015	Ф-23.07-05.01/101/ М/ОК13-2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 6

середовище і етичні норми. Подальше прискорення темпів зростання науково-технічного прогресу. Прилади для вимірювання параметрів парникового ефекту, опадів та аерозолів. Оцінка рівня забруднення регіону вихлопними газами автомобілів. Оцінка стану на заповідні об'єкти.

Тема 8. Природоохоронні директиви України та ЄС (ЗК01; СК16; ПР11)

Загальна характеристика природоохоронних директив. Директиви України та ЄС. Порівняльна характеристика директив України та ЄС. Завдання з Угоди про асоціацію з ЄС та виконання Україною. Впровадження природоохоронних ініціатив. Перелік директив ЄС та звіти Мінсоцполітики про їх виконання. Директиви та плани імplementації. Рекомендації щодо впровадження в Україні Директиви про оселища Європейського Союзу: стратегічний план дій (2012-2020).

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	лекції	практичні	лабораторні роботи	самостійна робота	усього	лекції	практичні	лабораторні роботи	самостійна робота
Модуль 1.										
Змістовий модуль 1. Загальне поняття про аналіз якості навколишнього середовища										
Тема 1. Вступ. Критерії оцінки стану навколишнього середовища.	12	6	2	-	4	10	-	-	-	10
Тема 2. Законодавче та нормативно-правове регулювання в сфері охорони природи, природокористування та екологічної безпеки	18	4	-	-	14	4	-	-	-	4
Тема 3. Моніторинг навколишнього середовища.	12	-	2	-	10	10	2	2	-	6
Тема 4. Організація спостережень за станом природного середовища	14	-	4	-	10	8	-	-	-	8
Разом за змістовий модуль 1	46	10	8	-	28	32	2	2	-	28
Змістовий модуль 2. Специфіка проведення оцінки стану та захисту довкілля. Специфіка проведення оцінки проектів різних типів.										
Тема 5. Покрокова процедури здійснення аналізу якості навколишнього середовища.	14	2	2	-	10	12	-	-	-	12

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ІЗО 9001:2015	Ф-23.07-05.01/101/ М/ОК13-2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 7

Тема 6. Оцінка екологічних ситуацій на певних територіях.	10	2	2	-	6	14	-	-	-	14
Тема 7. Оцінка ступеню забруднення території хімічними елементами. Екологічна оцінка природних і штучних водойм.	10		2	-	8	16	2	2	-	12
Тема 8. Природоохоронні директиви України та ЄС.	6		2	-	4	16	-	2	-	14
Разом за змістовий модуль 2	44	6	8	-	28	58	2	4	-	52
ВСЬОГО	90	16	16	-	56	90	4	6	-	80

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Аналіз особливостей історичних етапів взаємодії людини і суспільства	2	-
2	Природокористування як наука про відношення людини до природних компонентів.	2	-
3	Моніторинг як система оцінювання і прогнозування майбутнього аналізу за якістю навколишнього середовища впливів антропогенних факторів.	2	-
	Аналіз впливу на довкілля різних видів транспорту. Структура забруднення навколишнього середовища в основних індустріальних центрах України.	2	-
4	Визначення основних видів забруднення навколишнього середовища та встановлення джерел їх надходження.	2	2
5	Визначення рівня забруднення навколишнього середовища	2	-
6	Правова і нормативно-методична база з оцінки стану навколишнього середовища	2	2
7	Дослідження екологічного стану повітря	2	-
8	Природоохоронні директиви України та ЄС.	2	2
	Разом	16	6

6. Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Загальні положення та поняття про оцінку стану на довкілля. Розмежування повноважень між центральним та територіальними органами влади в процесі оцінки. Засоби та технології, що використовуються для інформаційного забезпечення заходів із оцінки стану на довкілля. Оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і вибір шляхів їх вирішення *(Результати вивчення подаються у вигляді письмових робіт)*

Тема 2. Види діяльності, що можуть мати значний вплив на довкілля.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ІЗО 9001:2015	Ф-23.07-05.01/101/ М/ОК13-2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 8

Тема 3. Процедури публічності та збору інформації при проведенні оцінки стану та захисту довкілля .

Тема 4. Звіт з оцінки стану та захист на довкілля.

Тема 5. Висновок з оцінки стану та захист на довкілля.

Тема 6. Завершальна стадія процедури оцінки стану та захисту довкілля

Разом: 56 год

7. Індивідуальні завдання

«Екологія міст, селищ, захист природних ресурсів»

8. Методи навчання

8.1. Аналітичний (суть: розклад цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак).

8.2. Методи синтезу (суть: з'єднання виділених аналізом елементів чи властивостей предмета, явища в одне ціле).

8.3. Проблемний (проблемно-інформаційний)

8.4. Частково-пошуковий (евристичний)

8.5. Пояснювально-демонстративний

9. Методи контролю

Контроль знань студентів здійснюється за модульно-рейтинговою системою, яка передбачає проведення поточного, модульного та підсумкового (семестрового) контролю

10. Розподіл балів

Протягом семестру студенти отримують бали за освоєння змістовних модулів, виконання практичних робіт та самостійної роботи.

Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Сума
T1, T2, T3, T4	T5, T6, T7, T8	100

Шкала оцінювання

За шкалою	Екзамен	Залік	Бали
A	Відмінно	Зараховано	90-100
B	Добре	Зараховано	82-89
C			74-81
D	Задовільно	Зараховано	64-73
E			60-63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35-59
F		Не зараховано	0-34

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ІЗО 9001:2015	Ф-23.07-05.01/101/ М/ОК13-2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 9

11. Рекомендована література

Базова

1. Гандзюра В. П. Системний аналіз якості навколишнього середовища: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К., 2020 – 180 с.
2. Гулак О. В., Головій Л. В., Савенко Г. В. Забезпечення євроінтеграційних процесів в екологічній сфері України: адміністративно-правові аспекти. Монографія. – К. : ЦП КОМПРИНТ, 2018. 397 с.
3. Демчук Л., Кірейцева Г., Циганенко-Дзюбенко І., Вовк В. Концепція екологічної безпеки держави в контексті сталого розвитку та євроінтеграції. Проблеми хімії та сталого розвитку. 2023. Вип 1. С. 3–11.
4. Добровольський В. В., Безсонов Є. М. Системний аналіз якості навколишнього середовища : навч. посіб. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. – 164 с.
5. Коцюба І. Г., Єльнікова Т. О., Шлапак В. О. Екологічна експертиза. Навчальний посібник. Житомир: Вид. О.О. Євенок. 2018. 244 с.
6. Кунах О.М., Жуков О.В., Пахомов О.Є. Оцінка стану екосистем та їх компонентів (обрані теми): Навчально-методичний посібник. Дніпро: типографія «АРБУЗ», 2020. 77 с.
7. Медведєва О., Кропівний В., Мірзак Т., Немировський Я. Системний аналіз якості навколишнього середовища. Навчальний посібник для студентів спеціальності 101 Екологія. – Кропивницький: 2021. – 80 с.
8. Методичні рекомендації призначенні для проведення практичних робіт з навчальної дисципліни «Аналіз якості навколишнього середовища» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр» денної та заочної форм навчання спеціальності 101 «Екологія», освітньо-професійна програма «Екологія» (автори: Демчук Л. І., Циганенко-Дзюбенко І. Ю.). Житомир, Житомирська політехніка, 2023. 22 с. (Протокол НМР № 7 від 30 березня 2023 року).
9. Пацева І. Г., Алпатова О. М., Демчук Л. І., Кірейцева Г. В., Левицький В. Г. Сучасний стан навколишнього природного середовища в умовах впливу війни. Екологічні науки : науково-практичний журнал. 2022. Вип. 4 (43). С.19-22.
10. Системний аналіз якості навколишнього середовища. Методичні рекомендації до виконання курсової роботи для студентів спеціальностей 101 «Екологія» та 183 «Технології захисту навколишнього середовища» / В. Є. Колесник, А. В. Павличенко, Ю. В. Бучавий, Д. В. Кулікова. – Дніпро: Національний гірничий університет. 2018. 52 с.
11. Системний аналіз якості навколишнього середовища: підручник / Т. А. Сафранов, Я. О. Адаменко, В. Приходько та ін.// За ред. проф. Т.А. Сафранова і проф. Я. О. Адаменка. Одеса: Екологія, 2015. 244 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ІЗО 9001:2015	Ф-23.07-05.01/101/ М/ОК13-2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 10

Допоміжна

1. Алексеева Є. Оцінка впливу на довкілля: Міжнародні стандарти, досвід інших країн і передумови до запровадження нової моделі оцінки впливу на довкілля в Україні та її оцінка впливу на довкілля: можливості для громадськості: посібник. Видавництво «Компанія “Манускрипт”». Львів. 2017. 36 с.
2. Козуля Т. В., Ємельянова Д. І., Козуля М. М. Комплексна екологічна оцінка природно-техногенних комплексів на основі МІРЗ- і ризик-аналізу // Східно-Європейський журнал передових технологій. 2014. № 3/10 (69). С. 8–13.
3. Кравченко О. Популярний коментар до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля». Видавництво «Компанія “Манускрипт”». 2018. 60 с.
4. Кратко О.В., Мунтян Л.Я., Демчук Л.І. Екологічна безпека України в контексті сталого розвитку. Екологічні науки: науково-практичний журнал. 2021. Вип. 7(34). С. 219-224.
5. Марушевський Г. Б. Стратегічна екологічна оцінка: метод. посіб [Електронний ресурс]. Проект РЕОП, 2015. 98 с. URL: <http://ebed.org.ua/uk/inzhe/metodichniy-pozibnik-zstrategichna-ekologichna-ocinka> (дата звернення: 25.08.2019).
6. Пацева І. Г., Мельник-Шамрай В. В. Лук'янова В. В. Оцінка впливу на довкілля: навчальний посібник. - Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. 168 с. (Рекомендовано до електронного видання Вченою радою Державного університету «Житомирська політехніка» (протокол № 15 від «19» грудня 2022 р.)).
7. «Положення про склад і зміст матеріалів оцінки впливу запроєктованої господарської діяльності на стан оточуючого середовища і природних ресурсів (ОВНС)» Екологічний аудит: Посібник з екологічного менеджменту і екологічного аудиту / В.Я. Шевчук, Ю.М. Саталкін, В.М. Навроцький та ін. К.: Символ-Т, 2015. 221с.
8. Руденко Л.Г., Лісовський С.А., Маруняк Є.О. Досвід застосування стратегічної екологічної оцінки в процесі планування в Україні // Український географічний журнал: електрон. версія. 2016. № 2: 3-12. Дата оновлення: 01.10.2016. URL: http://ukrgeojournal.org.ua/zitez/default/files/UGJ_2016_2_03-12.pdf (дата звернення: 25.08.2019).
9. Шутяк С. Постатейний коментар до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку». Видавництво «Компанія «Манускрипт»». Львів, 2019. 128 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991р. №1264-ХІІ.
<http://zakon.rada.gov.ua/law/z/show/1264-12#Text>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ІЗО 9001:2015	Ф-23.07-05.01/101/ М/ОК13-2023
	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 11 / 11</i>

2. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017р. №2059- VIII. <http://zakon.rada.gov.ua/law3/zhow/2059-19#Text>

3. Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» від 20 березня 2018 р № 2354-VIII. <http://zakon.rada.gov.ua/law3/zhow/2354-19#Text>.

4. Інформаційна довідка щодо Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля. Посилання: <http://eia.menr.gov.ua/upload/filez/m8KTEB73k9.pdf>

5. Сайт Європейської Комісії щодо оцінки впливу на довкілля <http://ec.europa.eu/environment/eia/eia-legalcontext.htm> .